

Nieuwsbrief februari 2015

www.bureau-kennis.net

Kent u de actualiteiten van het algemeen bestuursrecht en weet u ook het nodige van het gemeenterecht? Ja of nee?

Toen op 1 juli 1976 de wet Arob in werking trad en het bezwaarschrift werd ingevoerd was dat voor vele ambtenaren en bestuurders wel wennen, want voordien wist het gemeentebestuur precies wat goed was voor de burger, althans dat was wel een standpunt... daarbij kwam dat de gemeenteraad voordien beroepsorgaan en dan was het geen uitzondering dat de uitkomst van een procedure onzeker was en juridisch relevante zaken nauwelijks een rol speelden. De rechtsbescherming van de burger tegen de overheid was (te) beperkt.

Op 1 januari 1994 trad de Algemene wet bestuursrecht in werking en dat heeft zowel voor bestuursorganen als burgers en bedrijven grote gevolgen gehad. Niet alleen de mogelijkheid van een bezwaarschrift, maar daarna volgde ook nog de mogelijkheid van beroep bij de Rechtbank en hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State of de Centrale Raad van Beroep of het college van beroep voor het Bedrijfsleven, terwijl ook nog een stukje bestuursrecht aan de Hoge Raad werd toevertrouwd. De bestuursrechter en zo nodig de burgerlijke rechter spelen nog steeds een zeer belangrijke rol ten aanzien van de besluiten van bestuursorganen. Beginselplichten, algemene beginselen van behoorlijk bestuur, beleid, gedogen, wie is nu eigenlijk belanghebbende in bepaalde situaties, finale geschillenbeslechting, relativiteit, ingebrekestelling enz. vliegen met grote snelheid in het rond. Speelt de bestuursrechter niet een te grote rol? Moeten de tarieven van de rechtsbijstand niet omhoog? Is de

IN DEZE EDITIE:

- ❖ Actualiteiten van het algemeen bestuursrecht en het gemeenterecht;
- ❖ Misbruik van de Wob: valkuilen en mogelijkheden;
- ❖ Btw-actualiteiten voor de gemeentelijke praktijk;
- ❖ Gemeenten laten uitblinken: PreStare

rechtsbescherming voor de burger niet zijn bedoeling ontstegen?

Tussen 1994 en 2015 hebben vele wijzigingen van de Algemene wet bestuursrecht plaatsgevonden zodat velen langzamerhand de “bomen door het beroemde bestuurs-bos” nog nauwelijks zien, althans moeite hebben om de ontwikkelingen via rechterlijke uitspraken en opeenvolgende regelgeving nog te kunnen volgen.

Daarbij krijgen ze nu ook te maken met uitspraken van Grote Kamers over bijv. bestuursorgaan en meldingen. Ook met de eertijds beroemde Tegelen-uitspraak is er weer het nodige aan de hand en ook handhaving is al lang geen rustig bezit meer voor het bestuur en de ambtenaar. En dat weten de burgers en bedrijven maar al te goed. Daarnaast zijn er ambtenaren die van mening zijn dat Gemeenterecht weliswaar nog bestaat, maar dat je er in de praktijk weinig mee te maken hebt, zeggen ze. Klopt dit standpunt? Denk eens aan de volgende zaken die nog steeds “heet van de naald zijn”:

- Hoe zit het nu met de woonplicht van de nieuwe burgemeester die zijn “oude huis” maar niet kan verkopen?
- Is het niet noodzakelijk dat een zware integriteitstoets wordt uitgevoerd voordat een wethouder kan worden benoemd? Hoe komt het dat in 2014 minder wethouders “naar huis” zijn gestuurd?
- Heeft de gemeenteraad van Laarbeek het recht de burgemeester weg te sturen?
- Wat doen we met de gemeentesecretaris die zijn huis verhuurd blijkt te hebben aan criminelen die daarin een hennepplantage beginnen?
- Hoe te oordelen over (voorheen) wethouder Van Rey van Roermond die een uitstekend wethouder was, maar zich blijkbaar ook buiten de “lijntjes” begaf?
- Heeft burgemeester Bruinooge van Alkmaar het gelijk aan zijn zijde wanneer hij een landelijk vuurwerkverbod wil?
- Moeten ambtenaren anno 2015 niet de hoogste graad van mediation-scholing hebben?
- Moet het bestuur in een gemeente niet beter? Minder middelen en toch meer slagkracht en resultaat? Kan dat? Hoe? Moet de burger niet meer ingeschakeld worden?
- Mag een raadslid zich bemoeien met zaken tegen het gemeentebestuur als hij het eens is met de burger? Hoe kan hij dan de vertegenwoordiger van de burger zijn?

Kortom: Het bestuurlijk bos en het gemeentelijke bos nemen anno 2015 enorm in omvang toe. Vele bestuurders en ambtenaren dreigen in dat bos de (juridische weg) kwijt te raken. Dat hoeft niet!

Op de geplande studiedagen is het de bedoeling dat u aan de hand van zeer actuele zaken en gebeurtenissen een beetje aan de hand genomen wordt om gezamenlijk weer geheel bijgepraat te worden zodat u terecht weer fris en fruitig uw (gemeentelijke) taken kunt vervullen en hoofdpijn voor een groot gedeelte weer tot het verleden hoort!

Studiedag 'Gemeenterechtelijke actualiteiten en actueel gemeenterecht' 5 maart Den Bosch

Studiedag 'Gemeenterechtelijke actualiteiten en actueel gemeenterecht' 12 maart Zwolle

Misbruik van de Wob: valkuilen en mogelijkheden

Openbaarheid van bestuur is een groot goed. Maar heeft ook een keerzijde. Misbruik van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) staat volop in de belangstelling. Een recente gijzeling van een veelschrijver in opdracht van een gemeente, een wetsvoorstel om Wob-misbruik tegen te gaan en verschillende interessante rechterlijke uitspraken.

Er gloort hoop voor overheidsinstanties die te maken hebben met hebben veelschrijvers of beroepsquerulanten. In elk geval als die tot doel hebben om de overheid te "zieken" of om alleen maar zo veel mogelijk dwangsommen of proceskostenvergoedingen binnen te halen.

Gebruik of misbruik?

Openbaarheid van overheidsinformatie maakt de overheid controleerbaar. En helpt mee om een gelijk speelveld te creëren tussen de overheid en burgers, bedrijven of instellingen als er bijvoorbeeld een conflict met die overheid bestaat. De Wob waarborgt dat informatieverzoeken eenvoudig kunnen worden gedaan en voortvarend worden afgehandeld. Met name vanwege de toepasselijke dwangsomregeling indien dit te lang duurt.

Door de laagdrempelige mogelijkheden van de Wob in combinatie met dwangsommen bij niet tijdig beslissen ligt misbruik op de loer. Er zijn burgers en rechtsbijstandverleners die op grote schaal misbruik maken van dit recht. Daar gaat veel gemeenschapsgeld mee verloren. Zo schat de gemeente Dordrecht deze kosten voor haar veelschrijver op € 500.000 per jaar.

Een goed begrip van de Wob is onmisbaar om goed te kunnen omgaan met Wob-verzoeken in het algemeen en dwangsommenjagers en 'Wob-misbruikers' in het bijzonder. Niet elk verzoek om informatie is een Wob-verzoek. Een verzoeker heeft niet altijd recht op datgene waar hij om heeft gevraagd. En niet elke 'ingebrekestelling' zet de dwangsomregeling in werking. Bovendien bieden recente rechterlijke uitspraken nieuwe handvatten om misbruik van de Wob tegen te gaan. Ook de wetgever zit niet stil. Inmiddels ligt er een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer om misbruik van de Wob en de dwangsommenregeling tegen te gaan.

Tijdens de studiemiddag "Misbruik van de Wob: valkuilen en mogelijkheden" wordt uitgebreid ingegaan op de werking van de Wob en vooral de omgang met oneigenlijke Wob-verzoeken en dwangsommenjagers. Op 2 of 23 april krijgt u aan de hand van praktijkvoorbeelden en voorbeelden uit de actuele rechtspraak antwoorden op de volgende vragen:

- Welke procedurele voorwaarden gelden bij Wob-verzoeken (beslistermijnen, ontvankelijkheid)?
- Hoe pas ik de absolute en relatieve weigeringsgronden uit de Wob toe?
- Hoe werkt de dwangsomregeling bij niet tijdig beslissen?
- Welke vormen van Wob-misbruik zijn er?
- Wat kan ik ondernemen tegen een dwangsommenjager?
- Hoe voorkom ik het verbeuren van dwangsommen of een proceskostenveroordeling?
- Hoe gaat de rechter om met misbruik van de Wob?
- Welke civielrechtelijke mogelijkheden zijn er tegen misbruik?
- Wat houdt het recente wetsvoorstel in tot wijziging van de Wob ter voorkoming van misbruik?

Voor het inbrengen van eigen voorbeelden, vragen

en discussie is uiteraard voldoende gelegenheid. Wilt u in één middag dag worden bijgepraat over de valkuilen en mogelijkheden bij de omgang met misbruik van de Wob? Klik dan op onderstaande link.

Studiemiddag 'Misbruik van de Wob: valkuilen en mogelijkheden' 2 april Zwolle

Studiemiddag 'Misbruik van de Wob: valkuilen en mogelijkheden' 23 april Eindhoven

Btw-actualiteiten voor de gemeentelijke praktijk;

Voor gemeenten en provincies gelden bijzondere regels aangaande de btw. De btw is voortdurend in beweging. Naast de continue veranderingen in de wet- en regelgeving is er een stroom aan jurisprudentie. Ook krijgt u te maken met een strenger optredende Belastingdienst. Goed inzicht in de mogelijkheden en consequenties van de huidige btw-richtlijnen voorkomt problemen. Echter, voor een niet-specialist is het haast een onmogelijke opgave om de veranderingen op btw-gebied bij te houden.

Bureau Kennis wil u een helpende hand bieden en biedt u een (jaarlijkse) kennis update aan. Tijdens een studiemiddag komen de wijzigingen van de laatste twaalf maanden aan de orde, zodat u kennis weer up-to-date is en u de wijzigingen een eventueel vervolg kunt geven binnen uw (gemeentelijke) organisatie. De studiemiddag is praktisch en interactief van aard: aan de hand van praktijksituaties wordt u door de veranderde btw-materie heengeleid zodat het na afloop helder is waar u actie op moet ondernemen.

De studiemiddag start met een inleiding over btw in de publieke sector, zodat u de ontwikkelingen in de laatste twaalf maanden in de juiste context kunt plaatsen.

Hierbij zal met name het btw-ondernemerschap aandacht krijgen. Deze materie is u wellicht al bekend, maar het helder hebben van de basisgedachten van de btw is nodig om de praktijksituaties op te kunnen lossen. Na deze theoretische inleiding, die concreet wordt gemaakt met praktijkvoorbeelden, wordt toegespitst op een aantal actuele situaties:

- nieuw- en verbouw van scholen;
- multifunctionele accommodaties;
- beperkte rechten op onroerende zaken;
- (niet-)bouwterreinen;
- leerlingenvervoer;
- betaald en/of bewaakt parkeren;
- (gemeentelijke) subsidies;
- contractvorming bij Wmo.

Niet de vaktechnische achtergrond of context, maar het antwoord op de vraag wat de actualiteit betekent voor de dagelijkse praktijk staat centraal bij de bespreking van deze thema's. In veel gevallen zullen de casussen zich toespitsen op twee essentiële vragen, namelijk of btw voldaan moet worden en of hierdoor meer of minder btw-afrek mogelijk is.

Ook krijgt u het antwoord op de vragen wat de gevolgen voor de administratie en facturatie zijn en hoe u een voordeel (formeel) kunt effectueren of een nadeel direct kunt verhelpen of voorkomen.

Door de continue veranderingen in de btw regelgeving kan het voorkomen dat (kort) na de studiedag een wijziging optreedt die de besproken materie wijzigt. In dat geval hoeft u niet de volgende cursus af te wachten, maar zult u hierover direct worden geïnformeerd. Als een wijziging een grote impact heeft op de (gemeentelijke) organisatie, zullen wij een aantal tussentijdse sessies inplannen.

Studiemiddag 'Btw-actualiteiten voor de gemeentelijke praktijk' 21 april Eindhoven

Studiemiddag 'Btw-actualiteiten voor de gemeentelijke praktijk' 19 mei Zwolle

Gemeenten laten uitblinken: Prestare

We zien ze steeds vaker. Termen als participatie- en netwerksamenleving, de communicatieve overheid, regisserende gemeente. Het publiek domein, burgerparticipatie, burgerkracht. Of de burger als consument en partner. En zo ook allerlei nieuwe kernwoorden in ruimtelijke vraagstukken, zoals uitnodigingsplanologie, co creatie, verbinden, gezamenlijkheid en inspireren.

Uiteenlopende begrippen, die de laatste jaren veelvuldig door en naast elkaar worden gebruikt. In de media, in gemeentelijke stukken, in de raadszaal en de B&W-kamer en de laatste tijd ook steeds vaker bij verenigingen, maatschappelijke instellingen, in het bedrijfsleven en bij burgers thuis aan de keukentafel.

Goed presteren in een nieuwe rolverdeling tussen gemeenschap en overheid. Dat is aan de orde. Daar gaat het om: samen presteren! Pre Stare komt van het Latijnse Pre (=voor) Stare (=staan) en is daarmee in feite een synoniem van uitblinken.

Voor een succesvolle toekomst moeten gemeenten, burgers en overige partners samen uitblinken! Een gemeente moet de sensitiviteit aan de dag kunnen leggen om goed te communiceren, effectief samen te werken en zodoende de burgerkracht optimaal te benutten!

Natuurlijk zal er altijd een gemeente bestaan die zorgt voor de bescherming van orde en veiligheid. De rol van oudsher van een gemeente als handhaver van dwingende regelgeving. Ook blijven gemeenten op allerlei vlakken beleid voeren door regels te stellen, waaraan burgers zich hebben te houden.

Maar steeds vaker zullen diezelfde burgers door hun gemeente worden betrokken bij het bedenken, opstellen en uitvoeren van die regels. In een dialoog – samen en vanuit gelijkwaardigheid – met als doel het verkrijgen van informatie en commitment van deze burgers.

***Een plantsoen teruggeven aan burgers en je er dan helemaal niet meer mee bemoeien?
Maar wat als die burgers zich afvragen of het dan nog wel plantsoen moet blijven? Kan het ook zonder gemeente een andere bestemming krijgen?***

‘Meer burger en minder overheid’, is dan het motto. En dus meer ‘stukjes overheid’ terug naar de burger. Maar wat betekent dat? Wat is dan die nieuwe rolverdeling? En wat zegt dat over de gewenste kwaliteiten van de gemeenten en ambtenaren?. Het op bepaalde onderdelen geen houvast meer hebben aan regels. Het ieder spreken van dezelfde taal, het hebben van een heuse dialoog. En wat te zeggen over de burgers in dit komende tijdperk? Ze worden partners, met eigen en directe verantwoordelijkheden!

Het is wennen. Voor de overheid: de gemeenteraad, het college van B&W en de vele ambtenaren.

En voor burgers en groepen burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven. In de ruimtelijke ordening bijvoorbeeld zien we succesvolle maar even 'dramatische' voorbeelden van nieuwe vormen van burgerparticipatie. Het is een ingrijpende verandering op lokaal niveau, die niet vanzelf gaat en vraagt om meer dan 'even wat sleutelen' aan een gemeente.

In april en mei richt Bureau | Kennis met een workshop de pijlen op dit thema. Hoe ga je succesvol om met de nieuwe rollen en gedrag als burgers, gemeenteraad, college van B en W en ambtelijk apparaat. Doelen stellen en samen stapsgewijs realiseren: hoe doe je dat als netwerkpartners samen? En wat betekent dat: samen werken aan een duurzame toekomst, in gelijkwaardige rollen van burgers en overheid, vanuit respect en vertrouwen naar elkaar en zonder op voorhand te worden beïnvloed door overheidsregels? Welke beelden delen we, als we het hebben over een open communicatie/dialog, gericht op kansen en mogelijkheden. En wanneer is – vanuit het perspectief van gedeeld eigenaarschap – de regierol nou voor burgers, maatschappelijke organisaties en bedrijven en wanneer voor de overheid.

In de workshop 'PreStare' wordt dit onderwerp vanuit verschillende invalshoeken benaderd. Het doel van de dag is om af te sluiten met een tastbaar resultaat:

een 'blauwdruk' voor een nieuwe generatie ambtenaren, met een aanpak die het benutten van burgerkracht tot een succes maakt en voorkomt dat dit tot bellenblazen verwordt!

Workshop 'PreStare: gemeenten laten uitblinken' 21 april Roermond

Workshop 'PreStare: gemeenten laten uitblinken' 12 mei Utrecht

A G E N D A

Studiedag 'Wijzigingen in de ruimtelijke regelgeving per 1 november 2014' 3 maart Eindhoven

Studiedag 'Gemeenterechtelijke actualiteiten en actueel gemeenterecht' 5 maart Den Bosch

Cursus 'Juridische actualiteiten bodemverontreiniging' 10 maart Zwolle

Studiemiddag 'Handhavingsrechtspraak van de ABRS anno 2015' 10 maart Zwolle

Studiedag 'Gemeenterechtelijke actualiteiten en actueel gemeenterecht' 12 maart Zwolle

Cursus 'Het maken en toetsen van verordeningen en beleidsregels' 12 maart Zwolle

Studiemiddag 'Samenwerken bij gebiedsontwikkeling: vernieuwd en vernieuwend' 19 maart Zwolle

Studiemiddag 'Handhavingsrechtspraak van de ABRS anno 2015' 24 maart Roermond

Cursus 'Het maken en toetsen van verordeningen en beleidsregels' 26 maart Utrecht

Studiemiddag 'Samenwerken bij gebiedsontwikkeling: vernieuw en vernieuwend' 31 maart Eindhoven

Cursus 'Subsidierecht in de praktijk' 31 maart Den Bosch

Cursus 'Juridische actualiteiten bodemverontreiniging' 31 maart Eindhoven